

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา

Strategy in Public Mind Development for Students in Elementary Basic School

สมศรี ฐานะวุฒิกุล¹, ฉลอง ชาตรุประชีวิน², วิทยา จันทร์ศิลา³, อนุชา กอนพวง⁴

Somsri Thanawuthikul, Chalong Chartuprachewin, Vithaya Jansila, anucha kornpuang

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา วิธิดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยการวิเคราะห์ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานโครงการ รายงานการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 15 แห่ง สถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 6 แห่ง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 9 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษากระทำโดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়กร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาจำนวน 9 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 50 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โรงเรียนต้องมียุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกำหนดภาระงานด้านจิตสาธารณะไว้ชัดเจน มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครูมีความมุ่งมั่น ทুমเทในการปฏิบัติงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
2. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มี 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ 2) กลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อให้มีจิตสาธารณะ 3) กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อน้อมนำกระแสพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ 4) กลยุทธ์เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ
3. การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมาก

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

⁴ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Abstract

This research aims to construct strategies for the development of students' public mind in elementary basic schools. The specific objectives consists of (1) studying environments and ways to develop students' public mind in elementary basic schools, (2) creating the strategies for students' public mind development in elementary basic schools and (3) evaluating the created strategies. The research was conducted through 3 phases as follows : 1) studying environments and ways to develop students' public mind through analysis of Self Assessment Report (SAR), project reports, public mind development's activity reports in 15 elementary basic schools and 6 best practice schools, and interviews of 9 educational experts. Data analysis used context analysis. 2) drafting tentative strategies for students' public mind development in elementary basic schools, based on the results of data in phase 1 and validating them by group discussion of 9 educational experts. 3) evaluating the validated strategies by the purposively selected sample of 50 directors of elementary basic schools. Statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The results are shown as follows;

1. Environments in schools, policies and action plans are stated in schools, guided clearly by visions, obligations, goals and tasks in public mind development. School offered learning sources facilitating public mind's cultivating activities. Teachers are committed and devoted to the goal and tasks on the principles of participation by stake holders from all sectors.

2. The strategies created for students' public mind development in elementary basic school are: (1) strategy for increasing learning ability that aims for public mindedness (2) strategy for promoting action plans and the implementation (3) strategy to motivate new generation to be involved in public mind-promoting activities according to the H.M. King Bhumibol's discourse, and (4) strategy for strengthening a technological media for public mindedness.

3. The strategies created for students' public mind development in elementary basic school have been evaluated at a high level of feasibility.

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันศีลธรรม คุณธรรม และ จริยธรรม กำลังเป็นปัญหาอย่างมากในสังคมไทย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมามุ่งเน้นพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ผนวกกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสารสนเทศ รวมทั้งการรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนความไม่สมดุลระหว่างความเจริญด้านวัตถุกับความเจริญด้านจิตใจ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้การปรับตัวเพื่อการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการเอารัดเอาเปรียบ มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง พวกพ้อง มากกว่าส่วนรวม นำไปสู่ความถดถอยขาดคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นความสำคัญต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลงทุกวัน

ความสำคัญต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของจิตสาธารณะ ซึ่งปัญหาการขาดจิตสาธารณะในสังคมไทยมีอยู่มากมายเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินจำนวนมากต่อส่วนรวมและสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชนและสังคม ดังจะเห็นได้จากข่าวและเหตุการณ์ประจำวันที่ได้มีการนำเสนอผ่านสื่อต่างๆที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติดที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน เกิดการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ทำให้เกิดแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิเกิดน้ำท่วม ซึ่งสอดคล้องกับ สุริยเดว ทรีปาตี (มดิชน, 2551, หน้า 15-16) กล่าวถึงการวิจัยเรื่อง คุณภาพวัยรุ่น: กรณีศึกษา นักเรียนสายสามัญและสายอาชีพ พบว่าเยาวชนไทยประเมินตนเองว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อยที่สุด ซึ่งหมายถึงการขาดจิตสาธารณะ

การขาดจิตสาธารณะส่งผลกระทบต่อบุคคล คือ สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ต่อครอบครัว คือความสามัคคีในครอบครัวน้อยลงเกิดการแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว ต่อองค์กร เกิดการแบ่งพรรค แบ่งพวก จึงดีจึงเด่น เบียดเบียนสมบัติขององค์กร เป็นสมบัติส่วนตัว ต่อชุมชน ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เกิดอาชญากรรมในสังคมสูง ขาดศูนยรวมจิตใจ เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นใหญ่ ประเทศชาติ คือ เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้ เห็นแก่ประโยชน์ของกลุ่มตนและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชั่น และระดับโลกเกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ปัญหาการขาดจิตสาธารณะนับเป็นเรื่องใหญ่ที่สังคมไทย สังคมโลกต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ไข เพื่อให้ทุกคนมีจิตสาธารณะ

การสร้างคนให้มีจิตสาธารณะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ถ้าเราปลูกฝัง ส่งเสริม สร้างเสริมหรือพัฒนาเด็กให้มีจิตสาธารณะด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม รู้จักแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้กับผู้อื่นจะทำให้ปัญหาที่กล่าวมาลดลง การพัฒนาจิตสาธารณะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาจิตใจให้เจริญตามทันเทคโนโลยี ซึ่งในการพัฒนาและปลูกฝังการมีจิตสาธารณะควรเริ่มจากเด็ก เพราะเด็กจะสามารถเรียนรู้และรับรู้อะไรได้ง่ายและจดจำได้นาน

กลยุทธ์ (Strategies) จัดเป็นเครื่องมือการบริหารจัดการให้นักเรียนเกิดมีจิตสาธารณะที่ยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับของสังคม เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่มีระบบทิศทาง มีระเบียบแบบแผนที่ช่วยให้เกิดการตัดสินใจและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเป็นแผนงานหลักที่แสดงภาระงานแนวโน้มของความสำเร็จของการจัดการศึกษา (Henry Minzberg and James Brain) ของตนเองการจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจภาพรวม ความต้องการขององค์กรและความสามารถในการปัจจุบันขององค์กร ทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานและเป้าหมายซึ่งจะช่วยให้มีการดำเนินงานอย่างเหมาะสมใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา โดยใช้กลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ

นักเรียน และการจัดกิจกรรมต้องให้ผู้เรียนมีจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและต่อสังคมโดยรวมมากขึ้น พร้อมทั้งมุ่งการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่ลำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้มีความสงบสุขและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา เป็นอย่างไร
2. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาควรมีลักษณะอย่างไร
3. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาโดย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้นำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

3. ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้นำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะไปปรับและประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

การดำเนินการวิจัย

การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร 2) ศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice) 3) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา

1. ศึกษาเอกสาร โดยศึกษาเอกสารรายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานโครงการ รายงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกดังนี้ เป็นโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 15 โรงเรียน

2. ศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice) ได้เลือกสถานศึกษาแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกดังนี้ เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลด้านจิตสาธารณะ เป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทานหรือโรงเรียนที่นักเรียนได้รับรางวัลพระราชทาน และหรือเป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าจัดกิจกรรมจิตสาธารณะดีเด่น ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 6 โรงเรียน

3. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกดังนี้ เป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์และผลงานเกี่ยวกับการจัด

กิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเด็กและเยาวชน จนเป็นที่ยอมรับจากสังคม ได้แก่ งานวิจัย บทความ ตำรา การเป็นวิทยากร การกำกับดูแลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะ เป็นผู้หรือเคยเป็นผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่กำกับ ดูแลนโยบายการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. จัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาตามข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 โดยร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย และตัวชี้วัด

2. เสนอร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน เพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการโดยจัดสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public hearing) โดยเชิญผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 50 คน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาในเชิงการปฏิบัติจริง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และรายงานโครงการ รายงานการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ

ผลการเอกสารรายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าจุดแข็งคือโรงเรียนมีนโยบายและแผนการดำเนินงานและ

กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกำหนดภาระงาน หน้าที่ของงานในด้านการมีจิตสาธารณะไว้ชัดเจน นอกจากนี้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน ครูมีความมุ่งมั่นมีความเสียสละ จุดอ่อน คือบุคลากรที่เป็นข้าราชการมีน้อยส่วนใหญ่เป็นอัตราจ้างหรือพนักงานราชการจึงมีความเสียสละและทุ่มเทกับการจัดกิจกรรมน้อย ครูมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาและมีแนวคิดแยกส่วนระหว่างงานวิชาการกับงานกิจกรรม เห็นว่าการทำกิจกรรมทำให้เสียเวลาจึงมีการจัดกิจกรรมน้อยงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ และขาดการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนางาน โอกาสคือมี พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับผู้เรียนในการมีจิตสาธารณะ และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะไว้ชัดเจน อุปสรรค คือผู้ปกครอง และชุมชนในท้องถิ่น มีฐานะยากจนจึงเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองบางส่วนเพราะเห็นว่าทำกิจกรรมทำให้เสียการเรียน

1.2 ผลการศึกษาด้านศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 6 โรงเรียน สรุปผลได้ดังนี้

1.2.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และสร้างจิตสำนึก สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดกิจกรรมให้กับครูผู้สอนสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายในเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะให้ชัดเจน การจัดกิจกรรมสามารถจัดกิจกรรมได้ใน 3 ลักษณะ คือ 1) การบูรณาการการจัดกิจกรรมเข้าไปกับเนื้อหาวิชาทุกกลุ่มสาระ 2) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) จัดกิจกรรมพิเศษ โดยกิจกรรมที่จัดต้องหลากหลาย เป็นธรรมชาติ เป็นประโยชน์และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ที่สำคัญนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความพอใจต่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมจิตสาธารณะและได้ให้นโยบายในการพัฒนาจิตสาธารณะไว้ดังนี้ 1)ต้องสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน 2) ต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะเป็น

หลัก 3) กิจกรรมที่จัดต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ 4) กิจกรรมที่จัดต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะคือบุคลากรที่ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนครูยังเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ครูบางส่วนขาดความมั่นคงในอาชีพคือเป็นเพียงอัตราจ้างทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และที่สำคัญงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมมีไม่เพียงพอ

1.2.2 การวิเคราะห์จากเอกสารรายงานประเมินตนเอง (SAR) และรายงานโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ สรุปผลได้ดังนี้ ผลการเอกสารรายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า จุดแข็งคือ โรงเรียนมีนโยบาย มีแผนการดำเนิน มีแหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ การจัดกิจกรรมใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะและครูส่วนมากเป็นคนในพื้นที่จึงมีความรักความผูกพันมุ่งมั่นที่จะสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีมีจิตสาธารณะ จุดอ่อน โรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กทำให้ครูมีภาระงานมากจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมตามแผนการดำเนินงานได้ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โอกาส มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะนอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 กำหนดให้คนไทยยุคใหม่มีจิตสาธารณะ นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน และกระแสพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ต้องการให้คนไทยมีจิตสาธารณะ อุปสรรค เด็กวัยรุ่นที่ขาดโอกาสในการศึกษาในระบบมีการมั่วสุมทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แต่เด็กเลียนแบบเพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่โก้ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้นักเรียนเลียนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 9 คน สรุปผลได้ ดังนี้ การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะมีแนวดำเนินการใน 3 ลักษณะ คือ 1) การบูรณาการการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะกับเนื้อหาวิชา 2) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) จัดกิจกรรมพิเศษ โดยการจัดกิจกรรมมีแนวทางดังนี้ พัฒนาจิตสาธารณะด้วยการอบรมอย่างสม่ำเสมอ ให้

นำเสนอแบบอย่างของบุคคลที่มีจิตสาธารณะเพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าของการมีจิตสาธารณะ ต้องจัด สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาจิตสาธารณะที่สำคัญ นักเรียนต้องได้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อจะได้เกิดการเรียนรู้ จากประสบการณ์ตรง และการกระทำต้องทำซ้ำๆเพื่อเป็น การเน้นย้ำให้จิตสำนึกมีความคงทน และต้องประกาศ ยกย่องชมเชยคุณความดีของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิด ความภาคภูมิใจและเกิดการเลียนแบบเพื่อที่จะได้เป็น บุคคลตัวอย่างซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน กิจกรรมที่จัด ต้องหลากหลาย ที่สำคัญบุคลากรในสถานศึกษาต้องทำ ตัวเป็นแบบอย่างและตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนด้วย

2. ผลการสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ประถมศึกษา ได้กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ และ 15 กลยุทธ์ ย่อย

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย คือ กลยุทธ์วางแผนงานนโยบายในการจัดกิจกรรม กลยุทธ์การจัดองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาจิต สาธารณะ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้สู่การมีจิตสาธารณะ ในสถานศึกษา กลยุทธ์การจัดสภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การมีจิตสาธารณะที่ยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริม สนับสนุนการนำกิจกรรมสู่ การปฏิบัติเพื่อให้มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ย่อย คือ กลยุทธ์สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อฝึกให้มี จิตสาธารณะ กลยุทธ์สร้างเสริมเติมเต็มร่วมกันจัด กิจกรรมจิตสาธารณะ กลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้สู่การมี จิตสาธารณะ กลยุทธ์แบ่งปัน ใส่ใจ ห่วงใยสังคม ช่วยกัน ส่งเสริมให้นักเรียนมี จิตสาธารณะ กลยุทธ์การเป็น แบบอย่างที่ดีในการมีจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อ น้อมนำกระแสพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชหมหาราช มาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้ มีจิต ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย คือ กลยุทธ์สร้าง แรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อน้อมนำกระแสพระราชดำรัส ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ภูมิพลอดุลยเดช มหาราชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ กลยุทธ์ สานเครือข่าย ขยายความรู้ ควบคู่การประชาสัมพันธ์ กล ยุทธ์การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน โรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้ม แข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมี จิต สาธารณะ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ย่อย คือ กลยุทธ์ระดมทุนเพื่อ จัดหาและปรับปรุงสื่อเทคโนโลยีให้ทันสมัยและเพียงพอ กับความต้องการ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้สื่อปลุกกระแสจิต สาธารณะ

ซึ่งกลยุทธ์ย่อยทั้งหมด ประกอบด้วย 70 กลวิธี 87 ตัวชี้วัด

อภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ประถมศึกษาพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมา อภิปรายไว้ ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อม สถานศึกษาส่วนใหญ่มี ความเห็นว่าการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ต้อง มีนโยบายและแผนการดำเนินงาน โดยกำหนดภาระหน้าที่ ให้ชัดเจน จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ที่ สำคัญครูต้องมีความเสียสละมุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับการ ทำงาน และที่สำคัญต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย และ นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยการ จัด กิจกรรมต้องบูรณาการกิจกรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชาทุก กลุ่มสาระ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและจัดกิจกรรม พิเศษ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นการพัฒนาให้เป็นผู้มีความ พร้อมและความสามารถในการเป็นคนที่มีสมบูรณ์และมีจิต สาธารณะที่ยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับ นวลทา จินดาสุ (2550 หน้า 129) ที่ได้สรุปถึงการจัดกิจกรรมและการเข้า ร่วมกิจกรรม จิตสาธารณะ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมี ความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความเสียสละ และเป็น การฝึกให้นักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิเห็นความที่สอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เป็นเรื่องที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนร่วมมือกัน โดยการสอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง หรือจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นๆโดยใช้วิธีจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและต้องลงมือ ปฏิบัติจริงโดยต้องกระทำซ้ำๆเพื่อเป็นการเน้นย้ำให้เกิด จิตสำนึกที่ดี และต้องมีแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ที่ได้สรุปถึงแนว

ทางการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะได้นั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยได้เรียนรู้จากการกระทำ และได้กระทำซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องไม่เร่งรีบ

2. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา พบว่า มี 4 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์ย่อย 70 กลวิธี 87 ตัวชี้วัด ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 วางแผนงานนโยบายในการจัดกิจกรรม ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่าการทำงานต้องมีการวางแผนและต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจน โดยกำหนดกลวิธีไว้ ดังนี้ 1) จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 2) จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจิตสาธารณะ 3) จัดให้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและกำหนดประเด็นจิตสาธารณะที่ต้องการพัฒนา 4) จัดให้มีการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับจิตสาธารณะ 5) จัดให้มีการกำหนดแผนงานโครงการและกำหนดวิธีดำเนินการ กิจกรรม โครงการและกำหนดตัวชี้วัดพฤติกรรมที่แสดงออกด้านการมีจิตสาธารณะ

ซึ่งกลวิธีดังกล่าวสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2(2554) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการต้องมีการวางแผนและจัดทำนโยบายให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร จะต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นทิศทางที่ต้องพัฒนานักเรียนต่อไป ที่สำคัญต้องกำหนดตัวชี้วัดพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาให้ชัดเจน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 การจัดองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา จิตสาธารณะ ประกอบด้วย กลวิธีต่อไปนี้ 1) จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างเป็นระบบ 2) แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะโดยตรง 3) จัดให้มีการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 4) จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน กลวิธีดังกล่าวสอดคล้องกับแนวนโยบายและแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่ว่า การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จต้องทำองค์กรให้มีประสิทธิภาพเสียก่อนต้องมี

โครงสร้างที่ชัดเจน ผู้รับผิดชอบงานต้องแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดภาระงานและมีแนวทางหรือคู่มือในการปฏิบัติงาน การมีแนวทางที่ดีและหลากหลายทำให้ ผู้ปฏิบัติ สามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือบริบท

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 การจัดการเรียนรู้สู่การมีจิตสาธารณะในสถานศึกษา ประกอบด้วยกลวิธีต่อไปนี้ 1) จัดการเรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรม 2) จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยอาจบูรณาการในแต่ละกลุ่มการเรียนรู้หรือบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน โดยให้กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นแกนนำ 3) จัดการเรียนรู้โดยการจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรมเสริมที่เป็นกิจกรรมในสถานศึกษาและหรือจัดเป็นกิจกรรมพิเศษที่เป็นกิจกรรมภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้สู่การมีจิตสาธารณะในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) ที่ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ว่าสามารถบูรณาการหรือสอดแทรกจิตสาธารณะให้กับนักเรียนนอกจากนี้ครูสามารถจัดเป็นกิจกรรมหรือจัดทำเป็นวิชาเพิ่มเติม ดังนั้นครูที่จัดการเรียนรู้ต้องตระหนักในเรื่องการมีจิตสาธารณะ จึงควรสอดแทรกจิตสาธารณะ ปลูกจิตสำนึกถึงการเป็นคนดี เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดจิตสำนึกด้านคุณค่าของตนเอง

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเพื่อนำพาไปสู่การมีจิตสาธารณะที่ยั่งยืน ประกอบด้วยกลวิธีต่อไปนี้ 1) จัดให้อาคารสถานที่ให้ร่มรื่น สวยงาม และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ควบคู่กับการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) พัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรม จิตสาธารณะจัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญ เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา 3) จัดห้องเกียรติประวัติบุคคลที่มีจิตสาธารณะให้นักเรียนได้ศึกษาและเป็นแนวในการประพฤติปฏิบัติ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาทุกแห่งต้องมีบรรยากาศที่เอื้อในการจัดกิจกรรมเพราะถ้าสถานที่ไม่เอื้ออำนวย กิจกรรมที่จัดก็ไม่ประสบความสำเร็จแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวบุคคลสามารถใช้เป็นสื่อที่จะนำพานักเรียนไปสู่การมีจิตสาธารณะ

สอดคล้องกับแนวคิดของ ดร.อาจง ชุ่มสาย ณ อยุธยา (2553) ที่กล่าวว่าโรงเรียนจะต้องหาแหล่งการเรียนรู้ให้มากที่สุด เพื่อจะสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและแหล่งเรียนรู้ต้องมีบรรยากาศการเรียนรู้ต้องเป็นบรรยากาศที่สนับสนุนให้นักเรียนอยากทำดี มีจิตสาธารณะ สถานศึกษาที่มีห้องเกียรติยศหรือห้องเกียรติประวัติสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี ทำให้นักเรียนเกิดความชื่นชมศรัทธา จัดเป็นสภาพแวดล้อมที่ดี ใ้ปลูกฝังนักเรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ต้องการได้ สอดคล้องกับแนวคิด ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ในการสร้างวินัยเชิงบวกที่ต้องอาศัยการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมสนับสนุนการนำกิจกรรมสู่การปฏิบัติ เพื่อให้มีจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อฝึกให้มี จิตสาธารณะ เป็นกลยุทธ์ที่เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกลวิธีต่อไปนี้ 1) จัดให้มีเครือข่ายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 2) แสวงหาบุคคลเข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรมโดยกำหนดคุณสมบัติพื้นฐาน สำหรับการพิจารณา ได้แก่ เป็นผู้สนใจเรื่องการศึกษา เป็นผู้นำกลุ่ม ผู้นำชุมชนเป็นผู้ปกครองนักเรียน เป็นศิษย์เก่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถหลายด้านเพื่อมาร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาจิตสาธารณะ 3) ติดต่อเชิญชวนจัดทำหนังสือเชิญชวน การประชาสัมพันธ์ ให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนาจิตสาธารณะ 4) จัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วม ได้แก่ การร่วมปรึกษาหารือ การจัดประชุม การพบปะสังสรรค์ กิจกรรมนักเรียนต่างๆ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายตลอดจนการจัดตั้งองค์กรต่างๆขึ้นในโรงเรียน เช่น ชมรมศิษย์เก่า ชมรมผู้ปกครอง 5) สร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์สนิทสนม มีความเข้าใจกันระหว่างครูและภาคีเครือข่าย โรงเรียนจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ด้วยวิธีการหลากหลาย ได้แก่ การร่วมประชุม ปรึกษาหารือ การพบปะพูดคุย กิจกรรมการมอบของขวัญ ส่งบัตรอวยพรในโอกาสสำคัญ กิจกรรมพบปะเยี่ยมเยียน การเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมกีฬา 6) เชิญชุมชนเข้ามาให้ความรู้ และเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 7) ยกย่องให้เกียรติวิทยากรในชุมชน หรือผู้มีอุปการคุณต่อ

โรงเรียนอยู่เป็นประจำเช่น จัดนิทรรศการ มอบเกียรติบัตร จัดทำแผ่นพับเผยแพร่คุณความดี ลงวารสารหรือประกาศตามวิทยุชุมชน ประกาศในหนังสือพิมพ์ หรือจัดเลี้ยงขอบคุณพร้อมมอบรางวัล จากกลวิธีที่นำเสนอถ้าโรงเรียนจัดทำได้ครบถ้วนสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อฝึกให้นักเรียนมีจิตสาธารณะได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของธานินทร์ กรัยวิเชียร (2550) การจัดกิจกรรมต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและต้องเผยแพร่บุคคลที่ทำความดี

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 สร้างเสริมเติมเต็มร่วมกันจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกลวิธีต่อไปนี้ 1) จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรม จิตสาธารณะให้ผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนได้รับทราบ 2) แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 3) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมประเพณีท้องถิ่น หรืองานพิธีต่างๆเพื่อให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ 4) จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับนักเรียน 5) ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วม กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน 6) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ กลยุทธ์สร้างเสริมเติมเต็มร่วมกันจัดกิจกรรมจิตสาธารณะจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการประชุมชี้แจงให้ทุกฝ่ายได้รับทราบที่สำคัญต้องมีคณะกรรมการดำเนินการให้ชัดเจนเพื่อจะได้ประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ กิจกรรมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของนวลตา จินดาสุ การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะต้องทำอย่างต่อเนื่องและต้องลงมือปฏิบัติจริงซึ่งกิจกรรมที่ต้องร่วมกับชุมชนซึ่งเป็นกิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่นหรือกิจกรรมของชุมชน

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 คุณธรรมนำความรู้สู่การมีจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกลวิธีต่อไปนี้ 1) ส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรมคุณธรรมโดยกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร 2) ส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้สู่การมีจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่องโดยใช้ หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา สอดแทรกเรื่องการเสียสละ การช่วยเหลือเกื้อกูล 3) ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกคุณธรรมตามแนวทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในทุกกลุ่มสาระ 4) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียน การมีคุณธรรมจะนำนักเรียน

ไปสู่การมีจิตสาธารณะ คุณธรรมจะเกิดขึ้นได้ครูต้องมีความมุ่งมั่นฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนสอดคล้องกับ อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2551) ที่ศึกษา เรื่อง คุณธรรมนำความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ การเรียนการสอนที่ดี ต้องบูรณาการระหว่างทุกวิชา เพื่อจะให้ตรงกับชีวิตจริง ครูจะต้องสอนให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกัน และเชื่อมโยงมาสู่ชีวิตจริงเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณค่าความเป็นมนุษย์ตลอดเวลาและต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อจะได้เข้าถึงคุณธรรมอย่างแท้จริง

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 แบ่งปัน ใฝ่ใจ ห่วงใย สังคม ช่วยกันส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่บุคคลต่างแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหากลวิธีมาช่วยกันส่งเสริมให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมดังนี้ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังให้นักเรียน มีความเสียสละ ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมการแบ่งปันความรู้จากพี่สู่น้อง กิจกรรมค่ายอาสา กิจกรรมการบริจาค ฯลฯ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ป้องกัน ส่งเสริม และการรณรงค์ เช่น กิจกรรมขับขี้อวดภัย การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์การซื้อขายเสียง การปลูกป่า ฯลฯ 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเฝ้าระวัง การมีส่วนร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมการทำนุบำรุงศาสนาสถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ การจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ ฯลฯ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550) ได้กล่าวว่า สังคมไทยกำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะในเด็กและเยาวชน ครูต้องสอดแทรกการมีคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาภูมิจัย วชิรเมธี (2551) ที่กล่าวไว้ว่า สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่กลุ่มคนส่วนใหญ่ต่างแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ดังนั้นในฐานะคนไทยคนหนึ่งต้องช่วยกันจรรโลงโลกใบนี้ให้น่าอยู่ ต้องรู้จักเป็นผู้ให้ การให้ต้องเริ่มที่ตัวเรา และต้องเป็นแบบอย่างในทุกด้าน ด้านการเสียสละ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.5 การเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีจิตสาธารณะประกอบด้วย 3 กลวิธี ดังนี้ 1) จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการทำเป็นแบบอย่างที่ดีหรือเป็น

ตัวอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานในด้านการมีจิตสาธารณะ 2) มีการจัดทำฐานข้อมูลของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ที่ทำความดีมีจิตสาธารณะและเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อเผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุและอินเทอร์เน็ต 3) จัดให้มีการสร้างแรงจูงใจให้ทำความดีมีจิตสาธารณะ โดยมีการให้รางวัลหรือยกย่องสำหรับบุคคลที่ทำดีมีจิตสาธารณะและต้องมิบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับผู้ประพฤติตนไม่ดี ทั้ง 3 กลวิธี สามารถนำไปพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถ้าในสถานศึกษามีฐานข้อมูลของบุคคลที่ทำดีมีจิตสาธารณะเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนแล้ว นักเรียนย่อมมีความอยากที่จะเป็นคนดีมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับ ธาณินทร์ กรัยวิเชียร (2551, หน้า49) ที่กล่าวว่าแบบอย่างที่ดีถือเป็นสื่อที่ดีที่ทำให้คนอยากประพฤติปฏิบัติตามเพื่อให้ได้มาซึ่งการเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อนำกระแสพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ภูมิพลอดุลยเดช มหาราชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อนำกระแสพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ภูมิพลอดุลยเดช มหาราชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 กลวิธี 1) ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสาธารณะตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) จัดให้มีการรวบรวมกระแสพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช โดยจัดทำเป็น หนังสือเล่มเล็ก แผ่นพับ หรือผ่านเว็บไซต์ของสถานศึกษา 3) จัดให้มีการน้อมนำกระแสพระราชดำรัสมาปรับใช้ในการทำโครงการหรือกิจกรรม เช่น โครงการ “เปิดรั้วน้ำใจ ถวายแด่พ่อหลวง” “โครงการทำดีถวายในหลวง” 4) จัดให้มีศูนย์เรียนรู้ตามหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) นำองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยให้นักเรียนออกเผยแพร่โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมที่น้อมนำกระแสพระราชดำรัสของในหลวงมาปฏิบัติ เป็นการสอนให้นักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของการดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง ดำรงชีวิต

อยู่ในสังคมด้วยความรัก ความสามัคคีและสันติวิธีที่นำพานักเรียนให้เกิดความสมานฉันท์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 (2554) ได้สรุปสาระสำคัญถึงการสร้างแรงจูงใจในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สถานศึกษาต้องรวบรวมกระแสพระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาจัดทำเป็นนิทรรศการหรือจัดทำสารคดีเกี่ยวกับในหลวงและสถานศึกษาต้องจัดทำโครงการหรือกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 สานเครือข่าย ขยายความรู้ ควบคุมการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 3 กลวิธี 1) ร่วมมือกับชุมชน ท้องถิ่น ผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาจัดทำกิจกรรม 2) จัดนิทรรศการเกี่ยวกับผลงานขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาจัดทำ 3) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาจัดทำ เช่น ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ผ่านวารสารของโรงเรียน ผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน หรือผ่านกิจกรรมหน้าเสาธงหลังเคารพธงชาติทุกวัน การจัดกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์เป็นการเผยแพร่ผลงานองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชให้กับนักเรียนได้รับทราบถึงการเสียสละและพระปรีชาสามารถของพระองค์ท่านที่ได้สละความสุขส่วนพระองค์ทำงานเพื่อปวงชนชาวไทยและเพื่อให้นักเรียนได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน สอดคล้องกับแนวคิดของเกษมา วรวรรณ ณ อุทยาน (2552) ได้กล่าวไว้ว่าสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงแนวคิดและหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลวิธี 1) ส่งเสริมการช่วยกันประหยัดและอนุรักษ์ทรัพยากรในสถานโรงเรียน เช่น ใช้น้ำประปาและไฟฟ้าในโรงเรียนอย่างประหยัดและรู้ค่า ช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้และของใช้ส่วนรวมอย่าง ทะนุถนอมและดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายใน 2) ส่งเสริมการทำการเกษตรเพื่อเป็นอาหารกลางวันของโรงเรียน เช่น ปลูกพืชผักสวน

ครัว พืชไร่ ไม้ผล ไม้ประดับ การเพาะเห็ด เลี้ยงไก่ ที่เหลือนำไปขายเป็นรายได้ของโรงเรียน 3) ส่งเสริมให้มีการประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีแบบชาวบ้านมาช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น การทำปุ๋ยหมักธรรมชาติไว้ใช้ปลูกพืชผักในโรงเรียน การใช้สมุนไพรช่วยกำจัดศัตรูพืช 4) การรวมกลุ่มสหกรณ์ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกันและการใช้จ่ายอย่างประหยัด ชื่อของไม่พุ่มเพื่อ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่กำหนดให้สถานศึกษานำแนวคิดของหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการจัดกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติจริง เช่น ส่งเสริมการทำการเกษตรเพื่อเป็นอาหารกลางวันของโรงเรียน เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว พืชไร่ ไม้ผล ไม้ประดับ การเพาะเห็ด เลี้ยงไก่ ที่เหลือนำไปขายเป็นรายได้ของโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีแบบชาวบ้านมาช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น การทำปุ๋ยหมักธรรมชาติไว้ใช้ปลูกพืชผักในโรงเรียน การใช้สมุนไพรช่วยกำจัดศัตรูพืช การรวมกลุ่มสหกรณ์ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน

นอกจากนี้ นงนภัส วงอาสา (2552) ซึ่งศึกษาวิจัยแนวทางการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน โดยเสนอแนวทางดังนี้ 1) ส่งเสริมการทำการเกษตรเพื่อเป็นอาหารกลางวันของโรงเรียน เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว พืชไร่ ไม้ผล ไม้ประดับ การเพาะเห็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ที่เหลือนำไปขายเป็นรายได้ของโรงเรียน 2) ส่งเสริมให้มี การทำปุ๋ยหมักธรรมชาติไว้ใช้ปลูกพืชผักในโรงเรียน 3) ส่งเสริมการใช้สมุนไพรช่วยกำจัดศัตรูพืช 4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสหกรณ์ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน และฝึกการออม ฝึกความรับผิดชอบ

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มมาตรการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 ระดมทุนเพื่อจัดหาและปรับปรุงสื่อเทคโนโลยีให้ทันสมัยและเพียงพอกับความต้องการ ประกอบด้วย 3 กลวิธี 1) ระดมทุนจากผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และเอกชนและหน่วยงานของรัฐเพื่อจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ได้มาตรฐานและสามารถให้บริการผู้เรียนครบทุกคน 2) จัดให้มีการการอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับบุคลากรในสถานศึกษา 3) จัดให้มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ 4)

จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงต้องระดมทุนจากทุกภาคส่วนเพื่อหาทุนมาส่งเสริมความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับ ชินภัทร ภูมิรัตน (2553) ที่ต้องให้โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและต้องอบรมการใช้ให้กับครูผู้สอนเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากสื่อให้สูงสุด และสื่อต้องเพียงพอกับนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการใช้สื่อปลุกกระแสจิตสาธารณะประกอบด้วย 3 กลวิธี 1) จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานศึกษาโดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานศึกษา ประชุมประจำเดือน เว็บไซต์ของโรงเรียน 2) จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่น หรือวิทยุชุมชน 3) จัดให้มีการดำเนินรายการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะทางวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ สื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต โดยขอความร่วมมือจากนักเขียน นักจัดรายการ หนังสือพิมพ์ ในการเผยแพร่จิตสาธารณะให้เข้าถึงประชาชน โดยหยิบยกปัญหาด้านการขาดจิตสาธารณะที่พบในสังคมปัจจุบันมาประกอบในการจัดรายการ 4) จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษา และ ระหว่างสถานศึกษา หรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน

แนวทางการส่งเสริมการใช้สื่อปลุกกระแสจิตสาธารณะ สอดคล้องกับแนวคิดของ อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2553) ที่ให้แนวคิดไว้ว่าสื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเผยแพร่การมีจิตสาธารณะได้ดีที่สุด ที่สำคัญต้องใช้สื่อไปในทางที่ถูกต้องและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเป็นการฝึกปฏิบัติจริง นักเรียนกล้าแสดงออก มีเหตุ มีผล และเป็นผู้ฟังที่ดี และสิ่งที่ได้รับการเผยแพร่ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และดีใจ พร้อมทั้งเต็มใจที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

การที่จะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ การปฏิบัติงานทุกด้าน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความพร้อม เสียสละ

เต็มที่ พุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ศึกษาเรียนรู้ อบรม ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้ ประสบการณ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ผู้บริหารควรนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาไปใช้ โดยจัดลำดับความสำคัญ ควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายและประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง โดยกำหนดลงในเป้าหมายของโรงเรียนจะทำให้ผ่านนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้เร็ว

2. ผู้บริหารควรนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการวิจัย ให้ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงได้พิจารณาถึงข้อค้นพบในเรื่องของกลยุทธ์ กลวิธี ตัวชี้วัด อันจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

3. กลยุทธ์และกลวิธี ในแต่ละด้านมีความหลากหลาย ตลอดจนมีตัวชี้วัดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ควรสร้างความเข้าใจกับครูผู้สอน เพื่อให้ทุกคนมองเห็นทิศทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะให้เป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้ตรงเฉพาะกลุ่มมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษากลยุทธ์และสร้างรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในเชิงลึกเป็นลักษณะของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR Research) เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กษมา วรรณ ณ ออยุธยา. (2552). *การศึกษาเพื่อคุณค่าแห่งชีวิต*. สมุทรสาคร: บริษัท แพลน พรินต์ติ้ง จำกัด.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2551). *จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ*. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินฯ:อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- นวลทา จินดาสุ. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่องจิตสาธารณะของนักเรียน : โรงเรียนบ้านปงท่าข้าม. อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่*.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2552). *สยามสามไตร่สู่อนาคตที่สดใสด้วยการศึกษาไทยวิถีพุทธ*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสยามสามไตร่.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. (2554). *แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. อำเภอลอง จังหวัดแพร่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). *ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: แผนงานสุขภาพเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2553). *คุณธรรมนำความรู้*. กรุงเทพฯ:บริษัท เอ พี กราฟิคดีไซน์ และการพิมพ์ จำกัด.
- Henry Minzberg and James Brain Quinn. *“The Strategy Process: Concepts, Contexts, Cases*. Prentice Hall., 1991.
- Werner, David and Bill Bower, (1988). *Helping Health Workers Learn*. Palo Alto, California: Hesperian Foundation.